

Bibliografia luterańska za 2015 rok

W 2015 roku ukazało się ponad 30 tytułów z zakresu historii ewangelicyzmu, losów ewangelików i tożsamości wyznaniowej luterańskiej diaspory. Podobnie jak w latach poprzednich, są to prace poświęcone duchownym, dotyczące dziejów parafii, historii całego Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce, po prace teologiczne czy literaturę piękną. Wśród opublikowanych tytułów na uwagę zasługują książki okazale wydane, podejmujące tematykę dotychczas nieobecną czy dotyczące istotnych zagadnień tożsamości. Do takich wydawnictw należy naukowa biografia przedwojennego proboszcza poznańskiej parafii, Gustawa Manitiusa (1880-1940), autorstwa jego wnuka – Andrzeja Manitiusa. Dziejom poznańskiego protestantyzmu poświęcona została również książka prezentująca losy tamtejszych ewangelików, w tym skupionych w parafiach unijnych istniejących do 1945 r. na terenie miasta (Olgiard Kiec, *Historia protestantyzmu w Poznaniu...*). Warto wspomnieć o okazale wydanej publikacji poświęconej dziejom parafii w Golasowicach oraz książce opisującej przeszłość parafii w Nowym Dworze. Do opracowań historycznych należą także pozycje upamiętniające ukazanie się Memorandum Wschodniego, dokumentu ogłoszonego w 1965 r. przez Kościół Ewangelicki w Niemczech, który poprzedził orędzie polskich biskupów rzymskokatolickich do biskupów niemieckich.

W prezentowanym wykazie figuruje ważne dla tożsamości konfesyjnej naukowe opracowanie dotyczące dziejów spowiedzi i zachowanych jej form w luteranizmie (*Spowiedź. Jej historia w świetle Ksiąg wyznaniowych...*). W 2015 r. ukazała się kolejna po *Mocniejszej niż śmierć* (2013) powieść Lidii Czyż, również oparta na autentycznej historii, opowieść o miłości, uzależnieniu, zmaganiach z cierpieniem i odzyskiwaniu wiary; ukazały się dotyczące tematyki biblijnej opowiadania ks. Henryka Czembora, kolejne tomy kazań ks. Manfreda Uglorza, po przetłumaczoną nowelę o Johannie Heermannie, siedemnastowiecznym pastarze i poecie z Leszna zwanym także „Śląskim Hiobem” (*Srebrna korona*). Opublikowany został nowy tom prac Władysława Sosny o tradycjach cieszyńskich ewangelików, ukazanych poprzez sylwetki duszpasterzy, działaczy, luterańskich społeczników. Ten pobieżny przegląd kończy *Modlitewnik kobiet*, książka powstała z inicjatywy luterańskich kobiet piszących o Bogu, Kościele i własnej wrażliwości, po inne zamieszczone poniżej pozycje warte uwagi i lektury.

Ludzie

- Baron Dawid, *Ksiądz Jan Motyka (1910-2006). Życie i dzieło*. Wydawnictwo „Ewangelik Pszczyński”, Pszczyna, ss. 64 (il.). Wydanie 3.
- Biskup, biskupina, bezpieka. Z biskupem Januszem Jaguckim i jego żoną Danutą rozmawia Mariusz Piotrowski*. Wydawnictwo Mazurskie, Giżycko, ss. 196 (il.).
- By pozostali w pamięci... W 75. rocznicę śmierci Michała Cieślara, ks. Władysława Pawłasa i Jana Sztwiertni*. Red. i oprac. Danuta Szczyпка. Wydawnictwo Luteranin, Parafia Ewangelicko-Augsburska, Interfon, Wisła, Cieszyn, ss. 96 (il.). [Zawiera: Andrzej Wantuła, Z doliny cienia śmierci; Maria Szlaur-Bujok, Andrzej Wantuła. Praca, przyjaźń i śmierć. Szkice biograficzne].
- Ksiądz Jan Gross (1938-2014). Życie i dzieło. W pierwszą rocznicę śmierci*. Tekst Jan Gross, red. Jadwiga A. Badura. Wydawnictwo Ewangelik Pszczyński, Pszczyna, ss. 64.
- Manitius Andrzej, *Ks. Gustaw Manitius. Pastor ewangelicki, męczennik za wiarę i polskość*. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, ss. 401 (il. w tym kolor.)
- Szczyпка Danuta, *Mjr Adolf Pilch (1914-2000) – cichociemny z Wisły*. Wydawnictwo Luteranin, Parafia Ewangelicko-Augsburska, Interfon, Wisła, Cieszyn, ss. 92 (il.).

Parafie

- Była kiedyś parafia... Parafia Ewangelicko-Augsburska w Nowym Dworze. Przegląd materiałów z polskiej prasy konfesyjnej 1863-1939*. Wybór i oprac. Maria Kaucz. [Wyd.] Maria Kaucz, Warszawa, ss. 224 (il.).

Delowicz Jan, *Z dziejów parafii ewangelickiej w Golasowicach. Jubileusz 250-lecia kościoła*. Red. merytoryczna Małgorzata Makula, Marcin Makula. [Wyd.] Parafia Ewangelicko-Augsburska, I-see design, Golasowice, Żory, ss. 120 (il. gł. kolor.).

10 lat parafii. Parafia Ewangelicko-Augsburska w Dziegielowie 2005-2015. Parafia Ewangelicko-Augsburska, Ośrodek Wydawniczy Augustana, Dziegielów, Bielsko-Biała, ss. 50 (il.).

Szlakiem gotyckich świątyń i muzyki organowej południowych Mazur. Red. Witold Twardzik, współpr. Joanna Piotrowska, Katarzyna Polak, tłum. Uwe Hahnkamp, Jeannine Nowak. [Wyd.] Parafia Ewangelicko-Augsburska, Pasym, ss. 48 (il. gł. kolor.).

Historia

Die Lage der Vertriebenen und das Verhältnis des deutschen Volkes zu seinen östlichen Nachbarn. Eine evangelische Denkschrift = Położenie wypędzonych i stosunek narodu niemieckiego do wschodnich sąsiadów. Ewangelickie memorandum. Konsultacja tłumaczenia Ewa Sojka. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała, ss. 95.

Kiec Olgierd, *Historia protestantyzmu w Poznaniu od XVI do XXI wieku*. Fundacja Instytut Kultury Popularnej, Poznań, ss. 540 (il.).

Kłaczek Jarosław, *Lutheran and Calvinist press in Polish land 1822-1939*. Transl. by Dorota Koblańska. Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, ss. 169.

Na drodze pojednania. 50-lecie Memorandum Wschodniego Kościoła Ewangelickiego w Niemczech. Red. nauk. Marcin Hintz, Ireneusz Lukas, tłum. na jęz. pol. Marta Brudny, tłum. na jęz. niem. Simon von Kleist. Wydawnictwo Augustana, Polska Rada Ekumeniczna, Bielsko-Biała, Warszawa, ss. 293 (tekst równol. pol. i niem.).

Na drodze pojednania. Upamiętnienie Memorandum Wschodniego Kościoła Ewangelickiego w Niemczech z 1965 roku. Red. Ireneusz Lukas. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała, ss. 103 (tekst równol. pol. i niem.).

Sosna Władysław, *Barwy luteranizmu na Śląsku Cieszyńskim. Wybór prac*. Polskie Towarzystwo Ewangelickie, Katowice, ss. 400 (il. w tym kolor.) Biblioteka „Słowa i Myśli” t. 2.

Kazania, rozważania

Uglorz Manfred, *Rozmowy przy studni*. Wydawnictwo „Warto”, Dziegielów, ss. 80.

Uglorz Manfred, *Dzień się przybliżył*. Wydawnictwo „Warto”, Dziegielów, ss. 355.

Czembor Henryk, *Pan mój i Bóg mój*. Interfon, Henryk Czembor, Cieszyn, Ustroń, ss. 64.

Czembor Henryk, *Do swej własności przyszedł*. Interfon, Henryk Czembor, Cieszyn, Ustroń, ss. 63

Teologia

Luter Marcin, *Komentarz do Listu do Galatów*. T. 1, Rozdziały I-III. Wydawnictwo Tymbes, Tymbark, ss. 225 (il.).

Matwiejczuk Paweł, *Spowiedź. Jej historia w świetle Ksiąg wyznaniowych Kościoła Luterskiego*. Polskie Towarzystwo Historyczne, Wydawnictwo Neriton, Warszawa, ss. 229.

Literatura piękna

Anweiler Paweł, *Lzy*. Wydawnictwo „Warto”, Dziegielów, ss. 39.

Anweiler Paweł, *Świat wokół nas*. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała, ss. 119.

Czyż Lidia, *Narodziny perły*. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała, ss. 324.

Czembor Henryk, *Poznali Bożą Prawdę. Opowiadania biblijne*. Interfon, Cieszyn, Ustroń, 2015, ss. 119.

Kruk Erwin, *Nieobecność*. Stowarzyszenie Pisarzy Polskich. Olsztyn, ss. 119 (Biblioteka Autorów Warmii i Mazur Olsztyńskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Seria 4).

Thiel Georg, *Srebrna korona. Z życia poety Johanna Heermanna*. Przekł. Danuta Adamska, wstęp Marcin Błaszowski. [Wyd.] Urząd Miasta Leszna, Parafia Ewangelicko-Augsburska, Leszno, ss. 60 (il.).

Inne

- Badura Jadwiga A., Ruman Natalia M., Spyra Aleksander, *Polskie kancjonały, modlitewniki i śpiewniki na Śląsku*. Towarzystwo Miłośników Ziemi Pszczyńskiej, Śląska Oficyna Drukarska Zdzisława Spiry, Pszczyna, ss. 81, [19] k. tabl. (il. gł. kolor.).
- Bonhoeffer i Europa bez granic. Międzynarodowe Dni Bonhoefferowskie w Szczecinie, 5-7 czerwca 2015.* Red. i skład Sławomir Sikora, Izabela Sikora, tłum. tekstów na niem. Adam Jakuszewicz, Piotr Żwak. Wyd. Parafia Ewangelicko-Augsburska Świętej Trójcy, Wydawnictwo Hogben, Szczecin, ss. 46 (il. w tym kolor.).
- Ewangelicki śpiewnik pogrzebowy*. Wydawnictwo Augustana, Bielsko-Biała, ss. 240.
- Ewangelicy w gminie Kórnik. Pamięć społeczna i dziedzictwo kulturowe*. Red. nauk. Marta Machowska, Joanna Wałkowska. Fundacja Hereditas Culturalis, Poznań, 2015, ss. 128 (il.).
- Jasiński Grzegorz, *Słownik duchownych ewangelickich na Mazurach w XIX wieku (1817-1914)*. Oficyna Retman, Archiwum Państwowe, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, ss. 501 (Moja Biblioteka Mazurska, 27).
- Modlitewnik kobiet*. Aut. Aleksandra Błahut-Kowalczyk i in. Wydawnictwo Warto, Dziegiełłów, ss. 432 (il.).
- Słownik polsko-śląsko-angielski*. Konsult. jęz. Iwona Dronia. Wydawnictwo „Głos Życia” Parafii Ewangelicko-Augsburskiej, Katowice, ss. 27 (il. kolor.).
- Ślub kościelny. Zawarcie małżeństwa w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w RP. Wersja polsko-angielska. Wyciąg z agendy Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP*. Tłum. Ewa Sojka. Wydawnictwo Warto, Dziegiełłów, ss. 40 (tekst równol. pol. i ang.).
- Ślub kościelny. Zawarcie małżeństwa w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w RP. Wersja polsko-niemiecka. Wyciąg z agendy Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP*. Tłum. Ewa Sojka. Wydawnictwo Warto, Dziegiełłów, ss. 40 (tekst równol. pol. i niem.).
- Trauerbegleitung in unterschiedlichen kulturellen, sozialen und religiösen Kontexten*. Red. Patricia Dobriková et al.. Wydawnictwo Warto, Dziegiełłów, ss. 189.
- Uher, Bronisława, *Wokół Placu Kościelnego i Kościoła Jezusowego. Spóminki z młodości Bronisławy Uher*. Oprac. Zofia Wojtas. Ośrodek Wydawniczy Augustana, Parafia Ewangelicko-Augsburska, Bielsko-Biała, Cieszyn, ss. 140 (il.).

Recenzje części powyższych i innych książek o tematyce ewangelickiej można znaleźć na stronie www Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego w zakładce „Recenzje”: <http://www.ptew.org.pl/sekcje/recenzje/>.